

IN MEMORIAM

ŽELJKA VRDOLJAK - MEMIĆ (1945.-1992.)

Godine prolaze, a sjećanja na one koji su, kraće ili duže vrijeme, proboravili u jednoj sredini, gradu, instituciji, bavili se manje ili više zanimljivim, značajnim poslovima i među poznanicima, prijateljima, na žalost često, ponekad prebrzo - blijede. Nerijetko, već nakon sahrane, vraćajući se u kolotečinu života bivamo lako ophrvani banalnom svakodnevnicom. Možda je to i prirodno i normalno. često se može čuti poznata izreka: "O mrtvima sve najbolje".

Rastanak sa Željkom Vrdoljak - Memić ni na koji način ne korespondira sa prethodnim primjerom zaborava. Dapače. Kako prolaze godine - već ih se šest nanizalo! - sjećanja na Željku ne blijede.

Oni koji su preteške godine agresije na Bosnu i Hercegovinu proveli u Sarajevu imali su, kao malo tko u suvremenoj historiji čovječanstva, da se tako dugo i tako lako i prečesto susreću sa smrću. U istinskom, svakodnevnom "ruskom ruletu" osjećali smo je da je "bliža od košulje". Uzbune najavljivane zlogukim sirenama ostavljale su tisuće Sarajlija "hladnim". Sa nevidenim prkosom, ludo hrabro ignorirana je prijeteća "kosačica života" - smrt. Najveći dio onih "na radnoj obvezi" već od ranih jutarnjih sati milio je u neprekinutoj koloni "puta života".

U rijetkim intervalima Grasovi autobusi prevozili su "osudene na smrt". Niko i nikad nije znao kad će, gdje će, koga će pogoditi geler ili snajper. Dan, dva prije tog zlokobnog 27. kolovoza/avgusta 1992.godine na zadnjoj platformi crvenog, mecima izrešetanog autobusa bez stakala, okrenut unazad ugledao sam u "Kvadrantu" (gdje je stanovala) Željku, mahnuo joj i viknuo da dode u Institut podići lični dohodak. Tog kobnog, posljednjeg četvrtka mjeseca kolovoza 1992. čuo sam i vidio iz stana u kome sam tada stanovao da su na tom prostoru "roknule" granate. Gdje god su padale ostajali su ranjeni i usmrćeni. Iako je stanovala u blizini, bio sam siguran da je sve O.K. Predveče mi se javila (telefoni su još funkcionirali) naša daktilografkinja Spomenka Pivač i usplahireno izustila: "Poginula je Željka!". Šok. Konsternacija. Nevjerica. Bezumlje. Zločinačka ruka oduzela je još jedan život. Majka i otac ostali su bez kćeri, sin bez majke, suprug bez žene, prijatelji bez tako rijetkog - čovjeka. Vrijeme "curi", a sjećanje u Željkinom slučaju ne blijedi. Uoči svakog 27. kolovoza/avgusta (i ne samo tog dana) svi koji su je poz-

navali ili imali priliku upoznati u biblioteci Instituta za istoriju sjete je se kao tihe, nenametljive suradnice, uvijek spremne da odgovori na svačiju želju vezanu za knjige. Oni koji su je bolje upoznali mogli su u njoj naći čovjeka duboko prožetog iskrenim ljudskim osjećanjima, koji je svojim karakterom, kulturom, etičnošću osjećao svakog koji joj se obraćao. Uz takvu osobu tako je odgovarajuće pristajalo ime koje je nosila. Duboko sam uvjeren da među onima koji su je makar jedanput sreli jednostavno nema nijednog koji nije tako osjećao. Svi smo mi znali kako je bila brižna i osjećajna za majku Agicu i vremešnog, sve vidnije bolešljivog oca Antu. Najveći dio roditeljske brige za sina Damira koju je dijelila sa suprugom Fahrom, za njegovo zdravlje, časove i lekcije u školi, angažmane van nje, ipak je bio "rezerviran" za Željku.

Rodena u Sarajevu, svoj prerano nasilno prekinuti život odživjela je u rodnom gradu. Diplomiravši na Filozofskom fakultetu u Sarajevu grupu historije (25. 5. 1970.) zaposlila se u Institutu za istoriju (15. 10. 1970.). U ovu znanstvenu instituciju nije došla slučajno nego na preporuku svojih profesora. Rad u ovoj i sličnim organizacijama podrazumijeva tih, svakodnevnih "sitni" rad, najčešće neupadljiv i ne baš posebno cijenjen, a ni vrednovan. Ali, za takvog radnika kakav je bila Željka rad u jednoj specijaliziranoj znanstvenoj biblioteci uvijek, a to znači, bukvalno svakodnevno, je bila prilika da ispolji ono što je svima koji su upućeni na knjigu bilo najpotrebnije. Dobiti "sredstvo za rad". Bez obzira da li se tražena knjiga nalazila na dohvat ruke, u spremištu, u Vijećnici, u nekom drugom gradu ili van zemlje. U najkraćem mogućem roku takva knjiga bi se našla u rukama čitatelja.

Željka je predano i sustavno pratila recentnu historiografsku produkciju. U "njenu" i "našu" biblioteku se dolazilo ne samo da bi se nešto tražilo, poručilo. Uz prijatno druženje i razgovor na razne teme (malo je tko bio tako dobro informiran o izložbama - otvaranja su joj bila posebno draga, gostovanjima Jugoslovenskog dramskog pozorišta, o predstavama na MES - u, karte je obvezatno nabavljala kod gospode Nede Pozderac u kompletu prije njegovog početka). Na radnom stolu su uvijek bile historiografske knjige tek dospjele iz knjižara. Željka je bila dobro informirana bibliotekarka, a upoznavanje sa onim što su na planu bibliografskog informiranja radili legendarni Stipe Vilić i predani bibliograf iz Nacionalne i univerzitetske biblioteke S. Prašo uvijek je dobro koristilo svakom istraživaču. Iako ne posebno plodan nezanimljiv je Željkin stručni rad i usavršavanje. Često korišteni komplet "Jugoslavenskog lista" za istraživače međuratnog perioda postao je mnogo pristupačniji nakon što je Željka uradila bibliografiju tog nezavisnog glasila. "Prilozi", časopis Instituta za istoriju u nekoliko svojih brojeva (7/1971; 10/1974) objavio je njene znanstvene i kritičke prikaze.

Pored društvenih angažmana u matičnoj kući, u Institutu (predsjednik Savjeta) Željka je bila aktivni član Društva bibliotekara BiH. Kao takvu, a prije i iznad svega, kao čovjeka koga su krasile brojne vrline, pamtiće je ne samo njeni najbliži suradnici nego i svi koji su, barem jedanput imali priliku da je upoznaju.

Tomislav Išek